

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (Μάιος 2004)

Συγγραφέας: ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Η παροχή ψήφου εμπιστοσύνης στην Κυβέρνηση, ιδίως μετά τη διεξαγωγή βουλευτικών εκλογών, αποτελεί κορυφαία στιγμή στη λειτουργία του κοινοβουλευτικού πολιτεύματος και της δημοκρατίας. Κατά τη σχετική διαδικασία ο Πρωθυπουργός παρουσιάζει τις προγραμματικές δηλώσεις της Κυβέρνησης, δηλαδή το πρόγραμμά της, και ακολουθεί διήμερη συζήτηση για όλα τα κρίσιμα θέματα που απασχολούν τον τόπο. Είναι λοιπόν ενδιαφέρον να εξετάσουμε κριτικά τις θέσεις τόσο της Κυβέρνησης όσο και των κομμάτων της αντιπολίτευσης για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξη. Σ' αυτές αποτυπώνεται άλλωστε, κατά τρόπο ανάγλυφο, η πολιτική που προτίθενται να ακολουθήσουν σ' αυτήν την πολύπαθη περιοχή.

Τα Πρακτικά της Βουλής για τις προγραμματικές δηλώσεις απεικονίζουν τις προτάσεις των κομμάτων για την αντιμετώπιση όλων των μεγάλων προβλημάτων της χώρας και επιτρέπουν, με την προσεκτική ανάγνωσή τους, τη συναγωγή χρήσιμων και ασφαλών συμπερασμάτων. Η σημασία τους είναι πρόδηλη τόσο για την ανάδειξη της κυβερνητικής πολιτικής όσο και για τον προσδιορισμό του γενικού πλαισίου που διαγράφει τους όρους για τις αντιπαραθέσεις καθόλη τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου. Η κριτική ανάλυση των Πρακτικών είναι λοιπόν κυριολεκτικά αποκαλυπτική για την τύχη που επιφυλάσσουν Κυβέρνηση και Αντιπολίτευση στα περιβαλλοντικά πράγματα της χώρας.

Οι αναφορές του Πρωθυπουργού *Κ. Καραμανλή* είναι περιορισμένες. Στη βασική του τοποθέτηση επισημαίνεται σχετικά: «Σε ό,τι αφορά τη χωροταξία, ανταποκρινόμαστε στην ανάγκη εκπόνησης εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού, όπως επίσης και στην ανάγκη επιτέλους να προχωρήσει το Εθνικό Κτηματολόγιο. Σοβαρό μέλημά μας, σε κάθε περίπτωση, είναι η προστασία και η αναβάθμιση του περιβάλλοντος, η επιβάρυνση του οποίου είναι από τα μεγαλύτερα σύγχρονα προβλήματα» (*Βουλή των Ελλήνων*. ΙΑ΄ Περίοδος. Σύνοδος Α΄, Πρακτικά Βουλής, σ. 200). Μνεία επίσης για ειδικές πτυχές περιβαλλοντικής πολιτικής γίνεται σχετικά με την «αύξηση της παραγωγής βιολογικών οικολογικών προϊόντων» (όπ.π., σ. 200) και «την προστασία του θαλάσσιου και παράκτιου περιβάλλοντος» (όπ.π., σ. 201). Εξάλλου, ο αρχηγός της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης *Γ. Παπανδρέου* περιορίσθηκε να υπογραμμίσει την ανάγκη «να αγωνιζόμαστε σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης... (για την) βιώσιμη ανάπτυξη» (όπ.π., σ. 287).

Στη συζήτηση που ακολούθησε μέλη της Κυβέρνησης τόνισαν την ανάγκη να

διαμορφωθούν σύγχρονες περιβαλλοντικές πολιτικές στην περιοχή της αρμοδιότητάς τους. Ενδιαφέρουσες είναι ορισμένες από τις προτάσεις του Υπουργού Εθνικής Ήμυνας Σπ. Σπηλιωτόπουλου (όπ.π., σ. 300), του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων Σ. Τσιτουρίδη (όπ.π., σ. 303-5), του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών Μ. Λιάπη (όπ.π., σ. 327-8), του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας Μ. Κεφαλογιάννη (όπ.π., σ. 351) και του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ Γ. Σουφλιά (όπ.π., σ. 402-5). Από τις αγορεύσεις των βουλευτών της Αντιπολίτευσης ξεχωρίζει η παρέμβαση της βουλευτού του Συνασπισμού Ασ. Ξηροτύρη-Αικατερινάρη που αναδεικνύει αρκετές δυσλειτουργίες στην περιοχή της διαχείρισης του περιβάλλοντος (όπ.π., σ. 347-8).

Από τις περιβαλλοντικές αναφορές των προγραμματικών δηλώσεων προκύπτει, χωρίς την παραμικρή αμφιβολία, ότι η συγκομιδή τους είναι ποσοτικά και ποιοτικά ισχνή. Ποσοτικά, διότι οι αναφορές για το περιβάλλον είναι δυσανάλογα περιορισμένες σε σχέση με την ένταση των προβλημάτων που καλείται να αντιμετωπίσει η Κυβέρνηση, και ποιοτικά, διότι δεν εκφράζουν σύγχρονο περιβαλλοντικό λόγο. Με αυτά τα δεδομένα, δεν προσφέρουν στοιχειωδώς το έρεισμα για τη διαμόρφωση μιας σύγχρονης πολιτικής προστασίας του περιβάλλοντος και βιώσιμης ανάπτυξης. Η διαπίστωση αυτή είναι αποκαρδιωτική, διότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα της χώρας έχουν προ πολλού οξυνθεί επικίνδυνα.

Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι οι θέσεις που περιλαμβάνονται στα εκλογικά προγράμματα των κομμάτων απέχουν παρασάγγες από τις θέσεις που διατυπώνουν για την παροχή ψήφου εμπιστοσύνης. Ενώ έτσι στα εκλογικά προγράμματα "ευαγγελίζονται" συνήθως μια νέα περιβαλλοντική πολιτική, τα κόμματα εμφανίζονται στις προγραμματικές δηλώσεις εξαιρετικά φειδωλά, αγνοώντας τις τομές που έχει ανάγκη η χώρα για την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη ανάπτυξή της. Ενόψει αυτών τίθεται γενικότερα ζήτημα αξιοπιστίας τόσο των πολιτικών κομμάτων όσο και του πολιτικού συστήματος.